СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LVIII. Ч. 180. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 5-го СЕРПНЯ 1950. No. 180. JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, AUGUST 5, 1950. VOL. LVIII.

П'ЯТЬ ЦЕНТІВ в Злуч. Дер. Америки СІМ ЦЕНТІВ Закордоном Тел. „Свободи": BErgen 4-0807, 4-0237 Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 FIVE CENTS in the U. S. of America SEVEN CENTS Elsewhere

ЗАСАДИ ПРИ ПОКЛИКУВАННІ РЕЗЕРВІСТІВ ДО ЗБРОЙНИХ СИЛ

Вашингтон, 3. серпня. — Департамент оборони оприлюднив точні засади, яких треба придержуватися при покликуванні резервістів до армії, маринарки і повітряних сил, а теж і членів краєвої ґвардії, які займають ключеві позиції в різних ділянках праці. Департамент торгівлі оприлюднив листу „есенціональних" родів промислу, а департамент праці видав листу „критичних" затруднень для робітників. Департамент оборони каже, що всі ділянки збройних сил будуть послугуватися цими листами при вирішуванні, чи робітник має бути залишений на його становищі в цивільній роботі, чи покликаний до військової служби. Урядовці з Пентаґону кладуть натиск на те, що відложення служби буде тільки тимчасове і буде тривати найвище шість місяців. Після того в кожнім випадку треба буде робити окрему провірку.

Засади при поборі рекрута.

Правила, складені для резервістів не будуть мати застосування при поборі рекрутів. Про те, кого можна забрати до військової служби негайно, а кого залишити на становищі при праці, будуть вирішувати місцеві поборові ради, яких в цілому краю є 3,500. Поборові ради опираються на законних постановах. У них є сказано, коли можна відложити покликання до служби робітників, яких праця є „потрібна для здоровя й безпеченства нації". Як пояснити значення цих слів, це залежить від ради поборової служби. — Резервісти можуть самі зголошувати причини для відложення служби, а підприємці можуть це робити для затримання робітників у ключевих зайняттях. Зрештою кожному вільно переглянути спис затруднень, виданий згаданими департаментами, щоб можна устійнити причини до відложення військової служли.

ВРЯТУЮТЬ КАЛІФОРНІЙСЬКІ СЕКВОЇ ПЕРЕД ЗНИЩЕННЯМ.

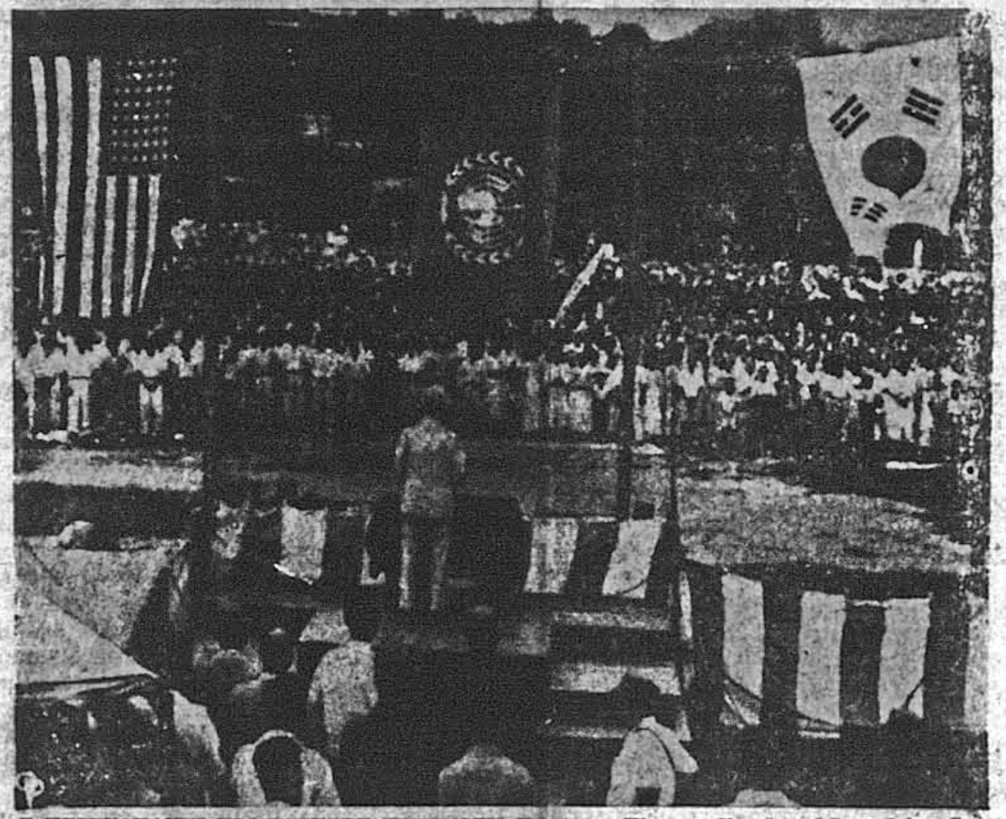
Вашингтон. — Департамент рільництва вже склав плян, як врятувати велитенські сосни-секвої в околиці Савт Гров у Каліфорнії, від знищення. Смуга землі, на якій стоять сосни, належить до підприємства вирубу лісів. Щоб недопустити до їх зрубання, уряд вистарався дати підприємцям інший тракт дерев на зруб, а Савт Гров перемінити на Краєвий Парк, під опікою стейту Каліфорнія. Він буде злучений дорогою з Норт Гров, який уже перемінений на парк. Будова шляху буде коштувати $1,250,000. Сосни високі на 200-240 стіп, а грубі на 6 до 8 стіп в промірі.

53 БІЛІОНИ ПОДАТКІВ В МИНУЛОМУ РОЦІ.

Вашингтон. — Сума всіх податків, тобто федеральних, стейтових і місцевих за 1949 рік дійшла до $53,586,000,000. Пересічно це припадає по $359 на голову. Ці цифри подає департамент торгівлі. З заплачених $359 федеральний уряд дістав 71 відсотків, тобто $253; стейт забрав $56, а місцева влада решту $50. Для порівнання департамент подає цифри з 1942 р. і виказує, що тоді сума цілого податку виносила $23 біліони, тобто на голову припадало $171. Останнього року сума федеральних податків була вища ніж у 1948 році, бо тоді виносила 40 біліонів а в 1949 близько 38 біліонів.

УНЕВАЖНИЛИ ПАСПОРТ РОБЕСОНА

Департамент стейту зажадав від Пола Робесона звернення паспорту на виїзд закордон. Коли він того не зробив, департамент оприлюднив, що паспорт уневажнює і звертає увагу іміґраційній службі, щоб його притримали при намаганім виїзді. Робесон це звісний негерський співак, який часто виїздить до Европи і до Совєтів. Він іде постійно по комуністичній лінії. Він є родовитим американцем.

В ПЕРЕКОНАННІ ПРО КІНЦЕВУ ПЕРЕМОГУ. Президент Південно-Корейської Республіки, Сингмен Рі, виголошує на цю тему промову до зорганізованого за американськими та союзницькими оборонними лініями зібрання своїх громадян. Емблема Об'єднаних Націй посередині та американський і корейський прапори по боках є символами ідей, за які ведеться боротьба. До зібраних промовляв теж американський амбасадор.

СОВЄТИ ЗНОВУ ПРОГРАЛИ В РАДІ БЕЗПЕКИ

РАДА БІЛЬШІСТЮ 8 ГОЛОСІВ ПРОТИ 1 ВІДКИНУЛА СОВЄТСЬКУ ПРОПОЗИЦІЮ ПОРЯДКУ НАРАД, ПРИЙМАЮЧИ АМЕРИКАНСЬКУ. — ГОСТРА ВИМІНА СЛІВ МІЖ ОСТИНОМ І МАЛИКОМ

Лейк Соксес, 4. серпня. — Совєтський Союз вчора знову програв дипломатичну битву, як Рада Безпеки Об'єднаних Націй більшістю вісімох голосів проти одного відкинула запропонований ним порядок нарад, приймаючи американську пропозицію. Совєти [illegible], щоби на першому місці поставити справу китайського представництва в Об'єднаних Націях, а на другому „мирне полагодження проблеми Кореї". Американський представник рішучо виступив проти цього, вважаючи, що справа війни в Кореї є найважливіша, що вона вже була на порядку нарад і тепер повинна бути продовжувана як головна і єдина точка в програмі. Крім того, він гостро виступив проти совєтської формуловки „мирного полагодження проблеми Кореї", вважаючи, що при „варварській аґресії" на Корейську Республіку, Рада Безпеки повинна обговорити „зажалення проти аґресії на Корейську Республіку", бо під таким гаслом Рада розглядала цю справу від 25-го червня. Після гострих дебат — Рада прийняла американську пропозицію і на порядку нарад залишається тільки „зажа-

(Докінчення на стор. 4-ій)

ЗАПЕКЛІ БОЇ НА ПІВДЕННО-КОРЕЙСЬКОМУ ФРОНТІ

ПОСТУПОВА КОНСОЛІДАЦІЯ ФРОНТУ. — АМЕРИКАНЦІ ВІДБИЛИ НАСТУП ЧЕРВОНИХ НА ПІВДНІ

Токіо, 4. серпня. — Після вчорашного пляново-стратеґічного відступу на нові позиції, американські війська в запеклих боях проти наступаючого ворога закріпили свою нову фронтову лінію в Кореї здовж ріки Нактонґ, успішно відбиваючи всі наступи ворога з великими для нього втратами. До найзапекліших боїв прийшло на схід від міста Чінджу на шляху до Пусан здовж південного побережжя, де комуністи почали наступ концентрованими силами і були відкинені сьогодні вранці після шістьох годин битви. В комунікаті головної квартири ген. Мек Артура стверджується, що ця битва була єдиною серіозною протягом останніх 24 годин, тоді як на інших ділянках фронту червоні намагалися знайти слабе місце в американських лініях, щоб могти атакувати. Битва на південному фронті почалася після того, як ворог намагався використати питому йому тактику проникнення американських ліній з флангів, щоб опісля стрілами з-заду дезорієнтувати фронт і полегшити атаку з чола. Але цим разом тактика не мала успіху. В офіціяльному повідомленні стверджується дальшу гарячкову підготовку червоних до кінцевої розправи, заки нововисаджені американські підкріплення зможуть бути введені в дію. Це головно на південній ділянці фронту, де американські війська задержали ще мостовий причілок на західному побережжі ріки Нактонґ, що в цьому місці гостро заломлюється на схід. Сьогодні рано на цілому фронті, крім артилерійських двобоїв, відбувалася вже радше тільки перестрілка, досі не розгорнувшись ще з більші бої. Фронтова лінія перебігає тепер від здобутого знову південно-корейськими військами міста Йонгдок на східньому побережжі під легким північно-західним кутом до міста Андонґ, там півколесом заломлюється в південно-західньому напрямку до міста Нактонґ, і звідси йде майже прямовісною лінією на південь здовж ріки Нактонґ і опісля прямовісно до моря, як ріка скручує на захід.

(Мапа на стор. 4-ій)

РЕОРГАНІЗАЦІЯ АМЕРИКАНСЬКОГО ФРОНТУ НА ПІВДНІ

Токіо, 4. серпня. — Агенство Асошієйтед Прес повідомляє з фронту, що заанґажованій в запеклих боях на південній ділянці 24-тій Дивізії поспішила на допомогу 25-та Дивізія, що держала північно-центральний фронт. Це, правдоподібно, було причиною вчорашнього стратеґічно - плянового відступу на нові позиції здовж ріки Нактонґ. Досі ще не з'ясовано, чи нововисаджені американські підкріплення вже беруть участь в боях, чи до них формуються.

ЗНИЩЕННЯ КОМУНІКАЦІЙНИХ ШЛЯХІВ ЦІЛЛЮ АМЕРИКАНСЬКОГО ВІДСТУПУ

На фронті в Кореї, 4. серпня. Виявляється, що переведений вчора з майстерністю стратеґічний відступ американців на лінію ріки Нактонґ може мати рішальне значення для дальшого перебігу подій на фронті. Американці залишили гірські позиції, знаючи з досвіду, що при інфільтраційній тактиці ворога вони не тільки не запевняють оборони, але в обставинах стоять їй на перешкоді. Натомість відступ в долину ріки і дощентне знищення комунікаційних получень на опущеному терені дало американцям можність не тільки відв'язатися від ворога і перевести відступ пляново та без будь-яких втрат, але й виграло для оборонців багато на часі, заки ворог зможе наладнати комунікацію для свого важкого транспорту.

БРИТАНІЯ ЗБІЛЬШУЄ НА 45% ВИДАТКИ НА ОБОРОНУ

Лондон, 4. серпня. — Британський уряд запропонував в окремому меморіялі до уряду Злучених Держав збільшення своїх видатків на оборону в найближчих трьох роках на 45%, узалежнюючи це частинно від американської фінансової допомоги. Урядовий меморіял був приготований в порозумінні з шефами штабів збройних сил і на прохання з Вашинґтону щодо інформацій про дальші потреби і пляни британської оборони, включно з продукцією нової зброї, що її Британія могла б почати при американській допомозі. Ці інформації від Британії та інших країн Атлантійського Пакту були потрібні у Вашинґтоні для відповідного використання в плянуванні запропонованих 4,000,000,000 долярів на нову програму додаткової зброєневої допомоги для американських союзників в Европі. В британському меморіялі стверджено, що уряд плянує збільшити свої видатки на оборону протягом найближчих трьох років до загальної суми 9,520,000,000 долярів.

● Полонені американцями і південними корейцями червоні вояки просять, щоби не виявляли їх імен, побоюючись репресій проти їх родин на окупованих комуністами тереторіях.

НАЦІОНАЛІСТИЧНА ПАРТИЗАНКА В КИТАЮ

Гонґ-Конґ, 4. серпня. — З достовірних джерел тут повідомляється, що комуністичний Китай, зокрема провінція Юннан, залиті тепер партизанськими діями не тільки націоналістів, але й розчарованих в новому режимі вчорашніх комуністів. Крім політичної партизанки в цілій країні діють більші і менші банди, що постали на тлі страшної нужди, як і політичних переслідувань. Місто Кунмінґ, столиця провінції Юннан, є цілком відтяте від світу внаслідок партизанської активности. До партизанів перебігають щораз нові відділи червоних військ, яких червоні провідники обдурили після здобуття перемоги.

Рівночасно японська преса принесла повідомлення, що численні червоні офіцери і комісарі з Північної Кореї прокралися на острів Кюшу та почали поспішно організувати партизансько - терористичні банди.

ПРЕЗИДЕНТ ПРОТИВНИЙ АВТОМАТИЧНІЙ КОНТРОЛІ ЦІН

Палата репрезентантів одобрила тимчасові засади законопроєкту про мобілізацію, на підставі яких президент може завести контролю цін товарів у дрібнім продажу, якщо вони підійдуть до висоти пять відсотків в порівнянні з цінами, які були 15 червня б. р. У пресовій конференції през. Труман гостро скритикував цю постанову, кажучи, що вона саме заохотить спекулянтів до підвищування цін. Він заявився за готовістю до контролі, одначе не автоматичної, а на підставі рішення президента. Палата радила над цими справами як „комітет цілости", щоб не ждати на окреме вирішення справжнього комітету, перед рішенням палати.

ГАРИМАН ЇДЕ НА НАРАДИ З МЕКАРТУРОМ

МАЄ ОБГОВОРИТИ ЦІЛІСТЬ ПОЛІТИКИ ЗДА НА ДАЛЕКОМУ СХОДІ

Вашинґтон, 3 серпня. — През. Труман виявив, що він висилає політичну місію під проводом В. Аверела Гаримана до Японії, щоб переговорити з ген. Доґлесом МекАртуром політичне положення на цілій території Далекого Сходу. Гариман це спеціяльний дорадник президента в політичних справах. З ним їде лютенант генерал Лоріс Норстад, голова штабу повітраних сил і майор генерал Ф. Е. Лов, який був вже у відставці, одначе його покликано до активної служби. Місія має між ін. на меті обговорити заключення миру з Японією, майбутність Кореї й Формози, американські відносини до китайських комуністів і посилення південно-східної Азії проти дальших комуністичних зазіхань.

През. затримає секретаря стейту й секретаря оборони.

Висилку місії на Далекий Схід виявив президент на пресовій конференції. Він теж заявив, що затримає на їхніх становищах секретаря стейту Діна Ачесона і секретаря оборони Луї Джансона так довго, як він самий залишиться в Білому Домі. Це сказав Труман на те, щоб застановити поширювання поголосок, наче ці оба секретарі мали уступити зі своїх становищ:

НЕРУ КРИТИКУЄ ЗАХІДНУ ПОЛІТИКУ В АЗІЇ

Ню Дельгі, 4. серпня. — Індійський премієр Явагарляль Неру виголосив вчора в парляменті промову, в якій піддержував акцію Об'єднаних Націй в Кореї, але рівночасно критикував західні потуги, що вони „прийняли рішення щодо величезних просторів Азії, — без розуміння справжніх потреб і бажань азійських народів". Він гостро осуджував північно-корейську аґресію, критикуючи рівночасно теж положення в Південній Кореї. „Після повалення старих форм імперій, на їх місце встановляється нові форми колоніянізму чи контролізму" — твердив Неру. Відносно Китаю він заявив, що Індія визнала комуністичний режим, бо вона думає, що цей режим має довіря великої частини народу і не має виглядів на його повалення, отже його представник повинен бути в Об'єднаних Націях. Неру промовляв по-англійськи, стверджуючи на закінчення, що коли б західні потуги мали бодай частину того зрозуміння до азійських народів, що його мають азійські народи до европейських, тоді й взаємовідносини могли б наладнатися краще.

ШІСТЬМІСЯЧНА ТЮРМА ДЛЯ ПІДРИВНИХ ЧУЖИНЦІВ

Вашинґтон. — Сенатська правнича комісія ухвалила постанови для закону в справі карання підривних осіб, які перебувають в Америці як чужинці. Найважливішою є точка, що департамент справедливости може післати до тюрми на шість місяців таких чужинців, яких їхня краєва влада не схоче прийняти до себе, коли Америка їх депортує. Досі департамент справедливости не мав права карати їх тюрмою. Законопроєкт постановляє теж, що можна буде робити натиск на чужинні країни, які не хочуть приймати своїх громадян, відставлених примусово. Їм відбереться квоту, яку встановлено для допущення іміґрантів з їхніх країн.

Конґресмен Френсис Волтер З Пенсилвенії зголосив точку, щоб комуністи реєструвалися примусово як чужинні агенти. Це приневолить комуністів бути на овиді і забезпечить країну перед їхніми несподіваними тайними затіями. Кара за непослух була б тюрма до двох років й грошева пеня у висоті $10,000.

БУДЕ ВСТАНОВЛЕНЕ ПРАВИЛЬНЕ ПОСОЛЬСТВО ПРИ ВАТИКАНІ

Підчас пресової конференції през. Труман виявив, що він передумує тепер справу навязання правильних дипломатичних взаємин з Ватиканом. Досі до Ватикану був висиланий особистий посол президента Рузвелта і Трумана, Мирон Тейлор. Висилання посла до Ватикану зустрічало завжди спротив американських протестантів, а підтримку католиків. Перший раз поїхав до Ватикану Мирон Тейлор як висланник през Френклина Рузвелта в 1939 р. Після його резиґнації 18 січня 1950 р. през. Труман заявив, що амбасадор Тейлор „основно причинився до обєднання моральних переконань, які підтримують сьогодні безупинні змагання народів до міжнародного миру, полученого зі свободою і справедливістю та справжньою нагодою до до поступу".

ПРЕЗИДЕНТ ПРОТИВНИЙ ПОЗИЧЦІ ДЛЯ ЕСПАНІЇ; СЕНАТ ЇЇ ПОТВЕРДЖУЄ

Підчас пресової конференції през. Труман рішуче виступив проти ухвали сенату, якою рішено дати Еспанії позичку з федеральних фондів так, як дається фонди на діяння Пляну Маршала. Він признав, що Еспанія може дістати позичку через Експортово-Імпортовий Ванк за складенням належного забезпечення. Кілька годин після заяви президента демократичний провідник в сенаті, Скат Лукас з Ілиной, зголосив внесок на відкликання ухвали. При голосуванні сенатори, які голосували передучора за позичку, зробили це поновно, і 65 голосами проти 15 потвердили свою попередню ухвалу. Поновна ухвала виключає усунення позички з федеральних фондів.

В АМЕРИЦІ

● **Передбачують** зміну військового положення в Кореї впродовж двох тижнів на корисгь американців. Міжтим треба бути приготованим на дальше звужування боєвого фронту. Такий погляд панує у Пентаґоні.

● **Нюйорські експерти** поїхали до Бразилії, щоб допомогти управі міста поробити технічні уліпшення в вуличнім русі. Головою експедиції є комісар парків Роберт Мозес.

● **Курс російської мови** в католицькім каледжі в Сетон Голл коло Нюарку заведено для студентів, які можуть піти до війська. Учителем є литовець д-р Антоні Трімакас.

● **Дівчата можуть зробити** карієру в політиці. Таке сказав Труман до учениць в школі громадянства Американського Леґіону.

● **Мільйон долярів на церкву** дала вдова по Генрі Форді. Гроші дістане єпископальна церква в Дітройті, на якої цвинтарі поховали її чоловіка.

В СВІТІ

● **Московська** „Літературная Ґазета" твердить, що останні відвідини ген. Мек Артура на Формозі — означають „повну американську окупацію" цеї бази.

● **Шведський премієр Ерлянґен** знову офіціяльно заявив, що Швеція не думає приступати до Атлантійського Пакту.

● **Бельгійський уряд** предложив парляментові законопроєкт про передачу королівських властей престолонаслідникові Водуінові. Прихильники Леопольда кричали „ганьба" і „зрада".

● **Головна квартира** американської Армії в Европі рішила озброїти малою зброєю своїх 21,000 німецьких і скитальських сторожів.

● **Західні аліянти** рішили припинити дальше видавання одної з найбільших комуністичних газет в Німеччині за проти-аліянтську пропаґанду.

● **Румунські власті** заарештували під закидом шпиґунства першого секретаря югославської амбасади в Букарешті.

● **В Індії знайдено** зложжя потрібного для виробу атомової бомби урану.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sunday, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

СПРАВА КОЖНОГО

У вагонах підземної залізниці, в автобусах та на всіх інших місцях публичної реклями, подібно як і в радіомовленнях та кінотеатрах часто зустрічаємося з тим самим гаслом: „демократія — це справа кожного!" Справді бо, демократія і її ідеали: воля, добробут і прогрес, не є справою уряду і адміністрації дома чи генеральних штабів і армій на фронті. Демократія — це справа кожного. В тому її суть. Кожний з неї користає і кожний повинен її захищати. Кожний по своєму. Це в першу чергу і тим більше тоді, як країна і ця демократія стоять перед загрозою, як вона існує сьогодні.

Пригадка цих принципів і потреб є сьогодні дуже на часі і має свої причини. На часі — бо ж для кожного ясно в якому грізному положенні опинився світ. Заледви п'ять років після того, як закінчилася формальна світова м'ясорубка, викликана диктатором-маняком, як знову ллється кров, як знову горять оселі і нищиться людське життя та людський дорібок, бо диктатори-маняки в світі ще не перевелися і ще не перевелися їхні божевільні амбіції панувати над світом. Тут ми не чуємо ані гуку гармат, ані зойку ранених, ані не нюхаємо диму згарищ. Але в такому напруженні, в якому опинився світ сьогодні, стріли з далекої Кореї можуть в кожній хвилині відбитися грізним відгомоном в цілому світі. Від малого ж сірничка запалюються і горять дощенту навіть найбільші і найвеличавіші будівлі!

На фронті наші хлопці роблять свою роботу, захищаючи своїми грудьми рештки вільного світу від походу большевицького рабства. Чи робимо ми це саме і чи робимо всі?

Поведінка деякої частини населення цеї країни в цьому не переконує. Тільки здалека запахло порохом нової війни, як на поверхню почали виступати не тільки свідомі п'ятиколонники, що з наказу ворога приготовляються у відповідний час встромити народові ніж у спину, але й почала з'являтися та дослівно „темна маса", хай і нечисленна, що в своїй глупоті стає часто сліпим знаряддям ворога.

Наведімо тільки один приклад. З усіх авторитетних запевнень відомо, що харчові та інші припаси в країні, спроможності її продукції та загальне господарське положення не дає не тільки жадних причин до тривоги, але навпаки, дозволяє на найбільший оптимізм, без огляду на те, що завтра могло б статися. Проте, ця темна маса, керуючись надією легкого зарібку зі спекуляції в пригожих обставинах, або несвідомістю і глупотою, пре до крамниць купувати „припаси", яких не потребує, порушуючи тим рівновагу продукції і постачання та стягаючи сама на себе загрозу цілком зайвої контролі цін чи раціоналізації.

Тут власне і в подібних випадках треба тої свідомости, що демократія — це справа кожного. Свобода під кожним оглядом залежить однаково як від одиниць так і від спільноти, і тому кожний однаково повинен приложити рук.

Американські українці в цих самих рямках мають ще одну „справу кожного". Маємо на думці допомогу українському народові в його визвольних змаганнях. В такі грізні і рішальні часи, як сьогодні, тільки сумою спільних і максимальних зусиль можна добитися успіху. Кожний своє і на своєму місці. Конгресовий Комітет зробить своє, якщо ми всі, не одиниці, зложимо наш національний даток. Якщо кожний з нас серед свого оточення заступатиме українську справу, популяризуватиме українські змагання, ширитиме правду про них, то у висліді цих збірних зусиль, тої всіми виконаної роботи, здійсниться в рішальній хвилині її основна ціль: вільна Україна у вільному світі.

Небезпека на Далекому Сході

Одним з найзамітніших голосів про теперішнє політичне положення була замітка губернатора нюйорського стейту Томи Е. Дюї, що Америка находиться у великій небезпеці. Очевидно, що це відноситься до положення, створеного війною в Кореї, де комуністичні війська зайняли майже цілу країну і тим дали знак іншим країнам Далекого Сходу, опанованим або підмінованим комуністами, що для них прийшла хвилина діяння. Американські сили, які взялися боронити Кореї з доручення Об'єднаних Націй, показалися в початках заслабими до опанування ситуації, а в сусідстві нема інших сил, які могли б прийти в допомогу розмірно малій горстці американців.

Японія дає нагоду для оцінки небезпеки. Там находиться найбільша американська армія з усіх, які вислали за кордон Злучені Держави. Одначе, коли три четвертини цеї армії перекинено на оборону Кореї, Японія опинилася без військової контролі. Японського війська там нема, а одна дивізія американської армії не вистачальна для боротьби з внутрішнім ворогом, яким є комуністична партія під наказами Кремля. Крім того серед японського населення ще може існувати вороже наставлення до американців, як переможців, і тому ген. МекАртур найшовся там на становищі людини, що сидить на бочці пороху. Росія може спричинити вибух цеї бочки кожної хвилини і запалити вогонь, подібний до корейського.

Небезпеку збільшує спроможність Росії вжити японських воєнних полонених до діяння вдома. Яких 300,000 тих полонених задержала Росія на своїй території, десь у Сибірі, вишколила їх в комуністичній тактиці та защепила ненависть до американців, як „ворогів цілої Азії" Отже, для совєтських володарів трапляється під теперішню пору нагода перевезти цих полонених на рідну землю, щоб підтримати там „народне повстання" проти „білих шовіністів і американських імперіялістів". Коли б Росія дала знак на повстання тепер, японська поліція була б зайнята його здавленням, а міжтим японські воєнні полонені могли б доїхати з російського півострова Сахаліну на японські острови. Американці не могли б покинути боротьби в Кореї і поспішити на рятунок Японії.

Для забезпечення перемоги в Японії Росія може наказати китайським комуністам напасти на Формозу і тоді політичне положення на Далекому Сході було б таке трагічне, з якого на довгий час не було б виходу

Одначе до такого діяння треба теж ризика самої Росії. Вона не може надіятися, що з заняттям Далекого Сходу вона вже завоювала світ, особливо Америку. Америка поробила між тим всі можливі старання для заключення мілітарних договорів з вільними країнами. Отже, хоч би Америка найшлася хвилево в трагічним положенні, Совети не можуть мати певности, що вони ослаблять Америку раз на завжди.

Є загальне переконання, що Росія не була приготована на війну в Кореї і тому не підготовила напад на Японію. Виконати несподіваний напад не так легко. На це треба ризика, бо він може й не вдатися. Росія не привикла до риску, отже робить трюки, щоб зискати на часі. Якби зважилася на риск, її жде американська атомова бомба. У міжчасі вона хоче випхати якогось сателіта проти західних країн, до яких належить теж і Америка.

БОЛЬШЕВИЦЬКІ ПРОВІДНИКИ

Тепер, коли небезпека російської большевицької агресії тривожить цілий вільний світ, велике зацікавлення викликають провідники московських большевиків.

Тільки про малу частину ми знаємо трохи більше. Це є Сталін і його найближчі співробітники. Але й про цих не завжди ми добре поінформовані. Про Маленкова, секретаря комуністичної партії СССР, ми маємо тільки загальні дані. Про інших нижчих провідників відомі часто тільки прізвища. В СССР нема „Гу Із Гу" і матеріяли про провідних людей треба збирати з преси, контрольованої державою. Тому ми знаємо переважно тільки те про большевицьких вождів, що вони самі бажають про себе поширити. Одначе і ці нації відомости дають нам можливість робити різні висновки.

Сталін в одній промові в 1937 р. сказав, що до генералітету комуністичної партії належить 3000 — 4000 людей, середніх провідників, „старшин" він назвав 30—40,000, підрядних провідників, „підстаршин" 100—150,000.

Тепер фахівці обчисляють „генералітет" на 6,500—7,000 бо число членів партії значно збільшилося в час останньої війни й після неї. 1. січня 1938 до партії належало 1,920,002 особи, в 1947р., вже 6,300,000. Підчас війни вписувано в партію цілі військові відділи для заохоти. З цього „генералітету" творить 500—750 людей „генеральний штаб". До них належать члени ЦК комуністичної партії СССР (не союзних республік), члени політбюро, оргбюро, секретаріяту, комісії для партійної контролі, центральної ревізійної комісії, провідники центральних управлінь партії і їхніх секцій.

„Командуючими генералами" між цим генералітетом є партійні секретарі. Їх очолює сам генеральний секретар, Сталін. В їхніх руках лежить влада, і тому вони заслуговують окремої уваги. В 1939 р. секретарів ЦК, ВКПб, ЦКів союзних і автономних республік разом з секретарями областей було 333. З них 196 мало закінчену високу або середню освіту, 303 мали менше як 40 літ, 177 мало 31 до 35 літ, а 268 вступило в партію після 1924 р. значить після смерти Леніна. Це значить, що 80% секретарів „нові большевики" і дійсно вони попали на свої посади після великих сталінських чисток 1934—1938 рр.

Найвпливовіші з цих людей є секретарі ЦК ВКПб: Сталін, Маленков, Хрущов, Суслов і Пономаренко Зразу за вождем стоїть Маленков. Його вважають за Сталінового наслідника. Хрущов добре відомий у країнцям, бо він свою карієру почав 1934 р. на Україні і після закінчення великих чисток він став в 1938 р. генеральним секретарем КПбУ.

Не можна в короткій статті подати відомости про всіх важніших комуністичних провідників. Цікаво нас найбільше національний склад секретарів республік. Тут ми зразу знаходимо поважну скількість московських прізвищ. На 53 партійних секретарів РСФСР з ЦК ВКПб і 48 областей тільки 4 мають немосковські прізвища, хоч правдоподібно вони москалі. Тільки про генерального секретаря Сталіна можна з певністю сказати, що він не є росіянин, хоч він є головним представником нового російського імперіялізму. В автономних республіках, приділених до РСФСР, на 13 неросійських прізвищ між секретарями припадає 12 російських. В союзних республіках скрізь зустрічаємо російські прізвища між секретарями, в Карело-Фінській Республіці нема ні одного карело-фіна секретаря. Тільки в Грузії нема росіян на секретарських місцях.

В Українській ССР ЦК має 5 секретарів Мельників, Кириченко, Сердюк, Назаренко, Тарасов. Чи ті три середні з українськими прізвищами є українці, тяжко сказати, але можна сумніватися. На 24 обласних секретарів 10 має виразно російські прізвища, але чи решта з українськими себе почуває українцями, нам також тяжко ствердити. Але навіть коли б прізвища відповідали національній приналежности, ми мали б в Росії на загальне число 53 тільки 4 неросійських секретарів, в Україні на 29 секретарів 13 росіян Але по суті це число ще більше некорисне для українців.

Ці цифри нам виразно показують національний склад **провідників** комуністичної партії в СССР. Який в них дух, показує совєтська преса, де вже не можна написати про „російський народ", а тільки „великий російський народ", „велика російська мова, література" іт. д. Ми бачимо в СССР російський шовінізм, перед яким шовінізм царської Росії здається забавкою. Провідники російських комуністів на чолі з грузином Сталіном мусять грати ролю націоналних фанатиків, бо вони бачать в російському шовіністичному націоналізмі сильну опору для своєї особистої влади. Тих, що думають інакше, карають за „космополітизм".

Після останньої війни „космополітами" виявилися жиди, що раніше мали поважний відсоток своїх людей на високих посадах в партії. Загально відомо, що з великого числа жидів тільки кілька лишилося на високих посадах. Цікаво ствердити, що серед партійних секретарів не знаходимо ніодного жидівського прізвища. Навіть коли б між ними були жиди, що поміняли прізвища, це показує, що жид не має тепер права добитися на відповідальне місце в партії. Навіть секретар жидівської автономної области є Павел Васілєвіч Сімонов — москаль, партійний.

З цих прикладів ми бачимо, що забезпечена Сталінською конституцією рівноправність народів в СССР по суті не існує. Скрізь ще більше як раніше панує російський елемент і московський імперіялістичний дух.

Н. О.

Югославський парадокс

(Лист з Европи).

Західна Німеччина лежить на границі двох світів, західнього демократичного і східнього московсько - большевицького. Тут переходять втікачі з-за „залізної заслони" тут мають своїх агентів всі великі держави, щоб збирати інформації про те, що діється „там". Можна тут зустріти цікавих людей, довідатися багато речей, про які преса мало або й нічого не пише.

Недавно я мав нагоду познайомитися з одним ще молодим сербом. Він почав студіювати пиред вибухом війни в Білгороді, пізніше попав в Німеччину, був у концентраційним таборі. Він прихильник короля Петра, хоче об'єднаної Югославії. Має він багато відомостей з Югославії Тіта, дістає відтіль не тільки пресу, але й приватні вістки.

Він оповідає:

Надії на „демократизацію" Югославії, що їх має дехто на заході, просто смішні і зовсім неоправдані. Югославська компартія є фанатична, тоталітарна секта, віддана беззастережно справі комунізму. Комунізм поширився в Югославії через дурну політику югославського уряду між двома світовими війнами. Найгіршим його промахом була заборона компартії 1923 р. Для балканської людини, що довгі століття була під турецьким пануванням всяка влада „зла". Всі, що їх влада переслідує, заслуговують підтримку. Їх справа добра, бо чому їх влада переслідує?

Заборона партії дала комуністам найбільшу силу. Майже все студентство в університетах, ученики гімназій, молода інтелігенція, були зорганізовані в тайних комуністичних гуртках. Їх вишколювали ідеологічно і практично для боротьби за комуністичну владу, вони ввесь свій вільний час жертвували для революційної науки. У всіх „поступових" сальонах Білгороду належало до доброго тону бути комуністом. Низький життєвий рівень і соціальна відсталість країни служили поширенню комуністичних ідей серед широких мас.

Супроти Німеччини Югославія не вміла зайняти виразного становища. Після перевороту 6 квітня 1941 р., який привів до влади генерала Сімовича, гітлерівська Німеччина напала на Югославію. В окупованій країні почалися повстання. Були дві групи повстанців: монархісти під проводом ген. Михайловича і комуністи під командою Тіта.

Гітлер створив Хорватську державу на чолі з провідником хоратських фашистів (Усташа) Анте Павеліча. Між хорватами і сербами існувала старa ворожнеча, і німці її використали для себе. Хорвати знищили 1941 року 600,000 сербів.

Повстанські організації, що билися проти Німеччини, себе взаємно поборювали. Переміг Тіто через більший фанатизм своїх прихильників.

Мій сербський знайомий наводив приклади, як його товариші по школі, ставши комуністами, розстрілювали своїх батьків некомуністів... Комуністи перемогли, захопили всю владу, знищили всякий спротив. Партія має 500,000 членів, з того тільки 3,000 давніх членів, тих, що належали до партії перед війною. На них тримається режим. Терор супроти населення після розриву югославських комуністів з Москвою не зменшався. Рівень життя не підвищився. Спротиву одначе нема. Повстанців, противників комунізму, знищено. Як би було хоч 5,000 людей в горах, то з загрaниці зараз, пішло б найменше 20,000 їм на поміч і розрослося б велике повстання, що могло б захитати і повалити комуністичне панування — твердить мій знайомий. Але в горах нікого нема.

Не про всіх вождів югославянської компартії все відомо. Про Тіта підчас повстання була поширена чутка, що він є хорват і називається Йосип Броз.

Він цього не заперечував, бо йому було вигідно показати, що хорват бється на чолі сербів за Югославію. (До речі, не можна забувати, що між обома світовими війнами комуністи в Югославії пропагували розділення країни на самостійні держави). Чи Тіто справді хорват, ніхто в дійсности не знає. Відомо тільки, що він вишколювався в Москві і стояв на чолі комуністичної бригади в еспанській громадянській війні.

Моше Піяде, ідеолог югославянських комуністів, родом з еспанських жидів. Має він біля 70 років і є з професії маляр і журналіст. Перед війною він постійно сидів в тюрмі за комуністичну діяльність. Тепер він дає ідеологічні основи для розриву Тіта з Москвою. **Ранкович**, начальник югославської тайної поліції, людина примітивна, але вірно віддана Титові. З собачою вірністю він жорстоко винищує всіх ворогів тітівського режиму, маючи перед собою прекрасний приклад роботи НКВД, яку він досконало наслідує. **Джілас**, талановитий чорногорець, грає в політбюро Югославії визначну ролю. **Карделю**, учитель гімназії, словінець. Пройшов він добру комуністичну школу і належить до передових голів політбюро.

Але над усім стоїть авторитет Тіта. Тіто має велику подібність до Сталіна. Обидва вони в першу чергу організатори. Як промовці, журналісти, теоретики, вони дуже слабі. Залізною рукою тримає Тіто народи Югославії в од-

(Докінчення на стор. 3-тій)

Мирон Заклинський

З КАРПАТСЬКИХ МАНДРІВОК

5)

Інженер і тут був значно на переді. Аж розглядаємося з Міком з одної галяви, а він сидить на скелі вже на збочі Кізього Ґоґану. Як він туди так скоро дібрався, коли нам лишалася ще третина дороги крізь жереп? Мабуть найшов стежку, або довгу галяву. А нам нічого не сказав і тепер мовчить, сидить, як антипко на скелі! — Почали ми до нього гукати, він щось відповідав і показував руками, та годі було його зрозуміти.

Коли ми врешті опинились коло нього й оглядали скелястий з цього боку масив Поленського, і вузьке, кучеряве сідло, що коштувало нам стільки часу і праці — почав падати дощ. Нам було вже не по-пу! Тут перед нами Кізій Горґан, дикий, скелястий, неподібний до інших гір. За якої пів години ми були б на шпилю. Це пех! Кущі вже мокрі, сусідні гори загорнулись у хмари — нічого зі шпиля не побачиш. Але як важко опісля найти дорогу серед хмар!

Дощ прaжить, змушує скоро діяти. Ми жваво зійшли до недалекого ліса, під дерева. Думаємо, що робити. Дощ розпадався не на жарт, година вже третя, до Зеленої далеко. Мусимо й ти в долину, як лише дощ зменшиться.

Такі ми були розчаровані та невдоволені, що наraз почали свaритися. Не спинило сварки навіть ясне розуміння, що її причиною є лише невдача з Кізім Горґаном. Та дощ змалів. Мапа показала, що коли підемо узбіччям у долину, натрапимо на дорогу. Ми почали обережно сходити по мокрому, ховзькому грунті, та й замовкли.

IV. Дивовижна дорога.

Приємно сходити з гір. Мязи, що стомились під ходом, спочивають. Працюють інші. Уява ще повна гарних картин, любується пережитим.

Та нас ця днина не вдоволила. На Поленському були за коротко, не надивились досхочу, до Кізього не дійшли. Тому й не тішила нас стрімка збіч, що її перетинала наша доріжка, ані протилежна, з особливими скелями, ані глибочение провалля понижче. Ми оглядалися на Поленського, що окутався хмарою і лиш інколи на хвилину відслонив якесь каміння та узбіччя, або частину верха.

Коли минули ми цю глибоку яругу, інші картини, вже не високогірські, кинулись у вічі. Верхи і хребти з лагідними склонами, вкриті лісом аж до чуба, а по них широкі полоси зрубів. Траплялися полонини, не високогірського вигляду, а наче звичайні, великі насовиська. На них колиби.

Згодом, коли ми йшли одним зрубом, показалася понижче доріжка, а що напрям нашої не зовсім нас вдоволяв, пішли ми до неї навправці. Не далеко вона, а добре прийшлося намучитись. Цьому зрубові було вже кілька років. Серед високих трав, що росли кущами, лежали росохаті верхи дерев і непотрібні підприємцям частини пнів, довгі, полосаті куснi збутвілої кори, цілі гори гилля і купи трісок. Все це неймовірно утруднювало хід у долину по стрімкій збочі. Крок за кроком злазили ми, щоб не зашпортатись, не поховзнутись, не полетіти стрімголов, бо тут покалічись би не на жарт.

Втішила нас ця пригода. Цеж новий досвід.

Доріжка, що до неї ми зійшли, вела узбіччям невисокої гори, зарослої буйним молодняком. У стіп гори, яких 300 метрів понижче, зеленіла широка долина і сіріла дорога, що вела до Зеленої. Можна б зійти відразу до неї, та веселіш іти горішньою, бо багато видно.

Отак ми мандрували дальше. Дорога вела все на однаковій висоті. Де з збочі збігав поточок і перетинав її, там стояв сильний місток. Лиш одно нам не подобалося, що вона робила закрути. Збіч не була зовсім рівна, мала виступи і яри. В таких місцях дорога обкружувала і ми тратили час. Задумали зійти в долину першою стежкою, чи доріжкою, та її довго не було. Зате трапився малинник. Миттю налечники на землю — адже належиться нам уже відпочинок — і давай поратись коло солодких дорідних ягід.

„Так ми занялись малинами, що й не помітили, як небо захмарилося. Аж дощ звернув на це нашу увагу. В непромокливих плащах ішли ми з чверть години, заки дощ перестав. Ми бажали чимскорше дібратись до долішної дороги, однак тепер, після дощу годі йти навмання в долину, бо деревця, кущі та трави повні роси.

(Кінець буде).

П. Заярський.

ЛЕСЯ УКРАЇНКА ПРОТИ МОСКВИ

2)

Степан іде батьковим шляхом. Батько Степанів на Переяславській Раді 1654 р. „подав слово на Москву і додержав те слово вірне". Не задля соболів, не задля казни подався він до Москви, він хотів на чужині

„Служити рідній вірі, помагати
Хоч здалека пригнобленим братам,
Єднаючи для них цареву ласку."

Він вважав за неможливе зламати присягу. Ці думки свого батька поділяв і Степан. Цілком протилежних поглядів додержувався брат Оксани Іван Перебійний. Щирий патріот своєї батьківщини, Іван Перебійний інтереси України ставить понад усе! Коли Степан говорить про неможливість зламати присягу, то Іван іронічно зауважує: „Та певне! Краще зрадити Вкраїну!" Іван Перебійний рішуче засуджує тих українців, що йдуть на службу Москві: „Однаково, чиї лизати п'яти — чи лядські, чи московські". Прибічник активної боротьби проти Москви, Іван із великою зневагою ставиться до продажної української старшини, що ласиться на соболі московські, що продає свій народ, простягаючи свої руки до царської казни.

Степан не належав до продажної української старшини. Він щиро бажав добра українському народові. Він був справжній патріот України. Але він вважав, що для добра України корисним буде не шлях Перебійного, а шлях його батька. Степан, додержуючися „мирної" тактики свого батька, вважав її корисною для справи України. До збройної боротьби він ставиться негативно:

„А як же можу я на Україні
Здіймати зброю так, щоб не діткнути
Ніколи нею брата."

В складних умовах української дійсности часів Руїни, коли частина українців підтримувала московську орієнтацію, частина польську, а частина турецьку, дійсно неможливо було провадити збройну боротьбу проти Москви, не проливаючи і української крови тих несвідомих козаків, що боролись за Москву. Степан — гуманна людина, не хоче проливу братньої крови. Він переконаний, що є інший шлях, кращий шлях, що без проливу братньої крови приведе Україну до кращого життя.

„........ І невже
мушкет і шабля мають більше сили
та чести, ніж перо та щире слово?
Ні, учили мене, що се не так!

І Степан щиро вірить у те, що „не мушкет і шабля", а „перо та щире слово" мають більшу силу і вагу в боротьбі за права українського народу. Степан — не зрадник України, він щирий патріот. Йому чуже все московське, він хоче одружитися з українкою, в Оксані він бачить „життя і волі образ і краю рідного красу".

І Оксану приваблює лагідність Степанова. Лицарі-козаки не приваблюють Оксану, бо в їх „руки червоні всі від крови братньої, — рука ж Степанова „від крови чиста". І Оксана одружується з Степаном і охоче їде з ним у Москву. Її не лякає чужина Москви, їй здається, що Москва не така вже й чужа країна: і віра там однакова і мову вона розуміє:

„Хіба ж то вже така чужа країна?
Та ж віра там однакова, і мову
Я наче трохи тямлю, як говорять."

Отже на початку поеми нема ніяких противенств, ніяких колізій, ніяких суперечностей. Дальший розвиток драматичної дії поволі, ступнево виявляє приховані суперечності, драматична боротьба наростає і в кінці поеми Оксана і Степан приходять до цілковитого заперечення своїх початкових поглядів і думок. Ілюзії Степанові про доцільність „мирної" боротьби зазнають повної поразки. Ілюзії Оксани про Москву, про можливість родинного щастя в обставинах чужої московської дійсности зазнають також повної поразки.

Оксана, колишня перша братчиця в дівочому братстві, горда вільнодумна козачка, раптом опиняється в чужій Москві, в чужому ворожому оточенні, в умовах цілком іншої, протилежної ментальности, іншого ворожого світогляду і побуту. Загальна невільницька атмосфера отруює життя Оксани. Цей процес іде послідовно і невпинно з наростаючою силою, доводить її до розпачу, до хвороби і загибелі.

Оксану вражає лицемірство москалів, що навіть у церкві „замість молитися, людей все гудять, а ще й виносяться так благочестям поперед нас". Дочка вільних степів, козачка Оксана ніколи не може примиритися з принизливим становищем московської жінки-невільниці. У Москві жінки за п'яті, як татарки, вони закривають обличчя, вони примушені сидіти по теремах, не бачать світу; дівчата не можуть вільно погуляти на вигоні або в гаю над річкою, вони виходять заміж через сваху, часто навіть не бачивши своїх наречених і не розмовляючи з ними. Оксану обурює принизливий для жінки цілувальний звичай (бояри цілують в уста жінку, коли вона частує їх вином). Відмовитися від цього звичаю вона не може, бо мстиві московські бояри оклепали б її родину перед царем,

„а там уже готове „слово й діло".

І Оксана з розпачем протестує проти цих диких варварських звичаїв, що ображають жіночу гідність:

„Та це ж якась неволя бусурменська!"

Трагічне становище України, що за часів Руїни опинилася між двома ворогами: татарами і москалями, — відбивається в репліках Оксани:

„Татари там... татари й тут!"
„...Хіба ж я тут не як татарка
Сиджу в неволі?"

(Дальше буде)

АМЕРИКА ПРИГОТОВЛЯЄТЬСЯ НА „ВСЯКИЙ ВИПАДОК". У зв'язку з викликаною війною в Кореї міжнародною кризою, Злучені Держави скріплюють свою оборону у військовій і господарській ділянках. На фото — вояки 112-го полку піхоти при вишколі в Пенсилвенії. Полк є частиною 28-ої Дивізії Пенсилвенійської Національної Гвардії, що дістала наказ до активної служби з днем 1-го серпня.

Голоси Читачів

КОНСОЛІДАЦІЯ УКРАЇНЦІВ

Треба привітати голоси громадян, що побиваються за консолідацію українців в історичну хвилину. Добре, що згадують прогайнування деяких моментів у давньому й недавньому минулому і з цього витягають консеквенції. Читаємо теж і про громадські зібрання з метою „консолідації на громадському відтинку". Цією дорогою треба йти дальше, тільки що треба прискіпцувати темпо. Крім того, треба найти спільну мову у цих змаганнях, щоб не прийшло таке, як уже сталося, що зійшовшися, різні українські групи розійшлися ще гірше розсвареними. Хто висловлює критику на такі роз'єднання, звичайно кидає закиди то в один, то в другий бік, забуваючи, звичайно, за себе самого. І це саме найбільша помилка отих критичних завваг.

Минулого року зїхалися в Пенсилванії представники протестантських церков і оприлюднили заяву, що вони самі є найбільше відповідальні за розбиття християнства в світі. Це був початок консолідації, вислідком якого був світовий з'їзд протестантських церков в Амстердамі.

Українці не є іншої породи, як оці церковники. Вони теж мають свої групи, які себе взаємно поборюють. Одначе, якщо йде про консолідацію, то ні одна українська група не може сказати, що вона досконала, що то вона не робить помилок, що то вона єдина „національна" група, яка повинна мати право наказу. Ще старий Сократ прийшов до висновку, що ніхто не робить помилок свідомо. Отже, беручи такі заяви з повною прихильністю до їх авторів, можна їм признати добру волю, зате не можна признати їм непомильности.

Одначе зі становища, що нема досконалої людини, як і нема досконалої групи чи партії, мусять вийти самі групи, які бажають консолідації. Щойно ставувши на точці поблажливости для „вільних і невільних" чужих помилок, зможуть вони дати товчок до загальної консолідації.

Як далеко доходять навіть великі провідні люди в своїх недомаганнях та помилках, про це писав великий Данте у своїм творі „Пекло". Хто хоче навчитися з його твору, як судити українських провідних людей, а в першу чергу самих себе, може з користю заглянути до Данте. У практиці ж хай кожен ініціятор чи імітатор ідеї консолідації поставить себе на становищі слуги народу, для якого він хоче працювати по своїм силам, без огляду на особисті аспірації в майбутності.

Крім признання до помилок треба оглянутися за остаточною ціллю консолідаційних змагань під теперішню пору. А „пора це великая єсть!". Отже і цілі повинні бути великі. Треба на якімось всенароднім синедріоні без нервовости і звичайних особистих випадів терпеливо призадуматися над програмою праці в оцій історичній добі. Ця доба може тривати довше або коротше. Як довше, наше щастя. Буде ще доволі часу направити лихо з минулого і подбати про те, щоб воно не повторилося. Як доба буде коротша, тоді батьки народу мусять спішитися з укладанням програми і її виконуванням, на скільки це залежить від українського загалу і його сил.

Апель до загалу за підтримку може бути успішний, якщо „головачі" доростуть до завдання хвилини. З нашого скромного американсько-українського загумінку можемо покликатися на досвід у минулому і сказати, що „сірий" загал завжди сповнив своє завдання. Таке буде й тепер. Тільки не треба відкладати. „Кожний думай, що на тобі міліонів стан стоїть!".

С. Д.

ВІСТІ З УКРАЇНИ

(Нотатки з совєтської преси)

ПРИКЛАДНЕ МИСТЕЦТВО

В Косівському училищі прикладних мистецтв (Станиславівщина) відбувся випуск студентів. По 5 роках навчання, студенти отримали дипломи. Більшість училася різьби.

ВІДБУДОВА ДРОГОБИЧА

За час від закінчення війни до сьогодні совєтська влада в Дрогобичі спромоглася впорядкувати вулиці Шолом-Алейхема, Столярську, Токарську, Банну, Чацького. На вулицях Шевченка і Міцкевича розбито нові сквери.

КУРОРТИ НАВКОЛО КИЄВА

В мальвничій місцевості під Києвом розташовані курорти Ворзель, Святошино, Буча, Ірпінь, Боярка, Пуща-Водиця. Совєтські газети впевняють, що у тих підкиївських курортах лікуються тисячі „трудящих". Але відомо, що насправді доступ до них мають функціонарі партії і керівники різних установ. Їм чи треба лікуватися, чи не треба, доступ до курортів завжди відкритий.

ІНСТИТУТ ЛІТЕРАТУРИ У ЛЬВОВІ

17. 6 в приміщенні Львівського оперного театру відкрилася і продовжувалася 5 днів сесія Інституту української літератури ім. Шевченка Академії наук УССР. В роботах сесії брали участь викладачі літератури вищих учбових закладів і середніх шкіл західних областей, літературознавці — всього коло 900 людей. Сесію відкрив О. І. Білецький. Зачитано такі доповіді: „Ленін і Сталін — творці наукових основ літературознавства" — Є. Голін, „Світове значення літератур народів СССР" — О. І. Білецький, „Завдання боротьби проти буржуазно-націоналістичних перекручень історії української літератури" — М. К. Гузій, „Українська клясична література в боротьбі проти українського націоналізму і космополітизму" — Л. М. Новиченко, „Російсько - українські літературні зв'язки XIX ст." — Н. Є. Крутікова, „Зв'язки прогресивних польських письменників з українською літературою" — Г. Д. Вервес.

Теми доповідей виразно показують сучасну партійну лінію в літературі українською мовою: по-перше, виявити „органічний зв'язок" української літератури з російською, подруге, виполоскати з неї всі націоналізми, по-можливості навіть з минувщини, по-третє, доказати (це вже один з новіших винаходів), що Ленін — Сталін творці також наукових основ... літературознавства. Сесія відбулася у Львові, бо, як видно, „націоналістичні перекручення" в тих частинах України найбільш дошкульні совєтській владі.

(Українська Думка)

Югославський парадокс

(Докінчення зі сторони 2-ої)

ній державі. Воєнні події і громадянська війна, здавалося, знищить можливість існування Югославії як одної держави. Тепер під натиском комуністичного режиму частинно забувається недавня різня і ворожнеча між сербами і хорватами.

В різних країнах є багато еміґрантів із Югославії. Вяже їх всіх одна ціль: повалити комуністичний режим Тіта. Є між еміґрантами монархісти, прихильники короля Петра. Їхній осередок в Лондоні. Мають вони югословянський національний комітет, який одначе складається з сербів. По другому боці стоять хорвати на чолі з Анте Павалічем, які хочуть безумовно самостійної Хорватії. Сам Павеліч перебуває в Аргентині. Між цими групами стоять різні серби й хорвати, що хотіли б мати республіку і готові піти на компроміси, щоб утримати цілість Югославії. Словінці готові пристати до сербів і хорватів, коли вони знайдуть між собою порозуміння.

Тіто при помочі тоталітарної техніки правління стоїть міцно. Спроби СССР і його сателітів скинути його шляхом внутрішнього заколоту не дають ніяких успіхів. Також спроби еміґрантів не мають ніяких виглядів. Повалити Тіта можна тільки війною. Але напад Москви на Югославію міг би викликати Третю Світову Війну. Сталін це добре знає і виступає обережно. Цікава чутка ходить про пропозицію Сталіна західним державам: Скинути владу Тіта і повернути короля Петра на югославський трон. Але великодержави від цього відмовились. Цінність Тіта для заходу полягає в розколі комунізму на два табори. Монархічна Югославія не мала б такої вартости для демократичного світу. Так має парадокс: Антикомуністичний світ обороняє комуністів перед комуністами...

Н. О.

З ПОЖОВКЛИХ ЛИСТКІВ

ЩО ПИСАЛА „СВОБОДА" 50 РОКІВ ТОМУ?

12 липня 1900 р.

ЗАКЛАДАЙТЕ ШКОЛИ!

У статті під повищим заголовком пише газета: Дуже часто можна чути нарікання на темноту і непросвіченість українців. Говорять про це і пишуть американці, говорять другі народности, пишуть і наші українські газети, ба, наконець говоримо про це і знаємо таки ми самі, робучий народ. Чи ж нема на це ратунку, чи мусить завсігди так остатися? — Ні! На це є спосіб, а ним є школа... Під школою не розуміємо самого будинку, але передусім науку... Отже кожна українська громада, хоч би й найменша, повинна постаратись якнайшвидше за просторе й добре освітлене місце на школу.

КІЛЬКІСТЬ ЧУЖОМОВНИХ ГАЗЕТ В ЗДА й КАНАДІ

У різних мовах, крім англійської, видають таку кількість газет різні національні групи в Канаді й Злучених Державах: Німці 749, французи 133, норвежці й данці 67, шведи й еспанці по 61, чехи 44, поляки 39, італіяни 35, голяндці 18, жиди 16, фіни 8, словаки і словінці 7, литовці 6, китайці 6, португальці, японці, ісландці й мадяри по 5, хорвати й велші по 3, українці й араби по 2, греки, серби й індіяни („черокі") по 1. Чи не встид? Та ще більший стид тим, що читають газету, а за неї не хочуть платити!

ЗБІРКИ НА КРАЄВІ ЦІЛИ

На шкільний фонд української молоді зложив Іван Бурштин з Бофало $5 з розпродажу блоків (цеголок). Разом з попередніми шкільний фонд виносить $147.61. — о. Антін Бончевський, касієр.

„СВОБОДА" ПЕРЕНЕСЕНА ДО ОЛИФАНТУ

З цим числом „Свобода" перестає виходити в Мт. Кармел, а переноситься до Олифанту. Наступне число вийде 1 серпня. Сподіємося, що читачі зрозуміють, кільки труду й часу потрібно на перенесення друкарні й редакції і вибачать нам нашу неточність. Всякі письма від тепер висилати вже до Олифанту, почтова бакса 418. — Іван Ардан.

ВІСТІ З МІСЦЕВОСТЕЙ

В Олифанті відбувся 8 липня попис українських школярів. Дітей у школі було 40. При відповідях з науки катехизму, біблії, рахунків, українського читання й писання, граматики, співу й української історії діти виказали вдоволяюче знання. Учителем є Іван Борух. — Андрій Пилип, 26-літній молодець з Елизабет у стейті Ню Джерзі, погиб під колесами залізниці в Линден підчас праці на залізничім шляху. Покійний належав давніше до У. Н. С., одначе пізніше виступив.

Нові імігранти

Українці, що приїжджають стараннях ЗУАДКомітету кораблем „Дженерал Блечфорд" до порту в Ню Йорку, дня 5. серпня:

Капітан Франко; Юречко Йоган, Валтруд, Йоган; Климус Марія; Павелко Микола, Надія, Ніна; Шашло Леонід; Баран Петро; Данчик Петро, Елизабет, Герберт

НОВА АМЕРИКАНСЬКА ОБОРОННА ЛІНІЯ НА КОРЕЙСЬКОМУ ФРОНТІ. „Торгуючи" простір за час, американські війська пляново відступили на нову оборонну лінію здовж ріки Нактонг, очікуючи нових підкріплень та скорочуючи свої і продовжуючи ворожі шляхи постачання. В цій стратегії американські війська відступили на вісім миль перед Тайгу (1), провізоричної столиці Південної Кореї. На південному фронті, де відбуваються найзавзятіші бої, 24-та Американська Дивізія сильно держить позиції перед комуністичним напором на Масан (2); нові відділи Першої Морської Дивізії Піхоти, що в останньому висадились, поспішають їм на допомогу. В міжчасі американські і британські морські сили безупину бомбардують Мокпо (3), щоб не дати червоним можности використати цей порт як бази постачання в їх наступі на Пусан.

СОВЄТИ ПРОГРАЛИ В О.Н.

(Докінчення зі стор. 1-ої)

лення проти агресії на Корейську Республіку", хоча совєтський представник заповів дальшу боротьбу за свою пропозицію. Після прийняття більшістю 7 голосів проти двох — британської пропозиції, щоби насамперед продовжувати дискусію в корейській справі, голосування відбулося в такому порядку і з таким вислідом: — 1. „Зажалення проти агресії на Корейську Республіку": за — вісім голосів, а то: Злучені Держави, Британія, Франція, Китай, Куба, Еквадор, Єгипет і Норвегія; проти — Совєтський Союз; здержалися — Індія і Югославія. — 2. „Признання представника центрального народного уряду Народної Китайської Республіки представником Китаю": за — Совєтський Союз, Британія, Індія, Норвегія і Югославія; проти — Злучені Держави, Франція, Китай, Куба і Еквадор; здержалися: — Єгипет. Тому, що для переведення ухвали вимагається більшість 7 голосів — резолюція перепала. — 3. „Мирне полагодження Корейського питання": за — Совєтський Союз, Єгипет, Індія; проти — Злучені Держави, Британія, Франція, Китай, Куба, Еквадор і Норвегія; здержалися — Югославія.

Під час дебат, які попередили голосування та після нього, прийшло кількакротно до найгострішої виміни слів між совєтським представником Я. Маліком, що є предсідником Ради на цей місяць, та американським представником Вореном Р. Остином. Малік дозволив собі знову на пропагандивний виступ проти Злучених Держав, тон і характер якого не мав прецеденсу в історії. Він домагався, щоби Рада відкликала свої рішення щодо оборони Південної Кореї, вважаючи їх нелегальними. Від цього, по пропагандивній думці Маліка, залежить вибір Ради між миром або війною. Він обвинувачував Злучені Держави, що вони спихають світ в пропасть нової війни своєю інтервенцією в корейській „громадянській війні", тоді як Совєтський Союз намагається вдержати мир та співпрацю. І т. п. нісенітниці.

Американський представник Ворен Р. Остин, відповідаючи тремтячим голосом на ці безличні пропагандивні брехні совєтського „дипломата", заявив, що світ вже має досить „тих наявних і безсоромних травестій дійсности". Він обвинувачував Маліка, що той ганебно перекручує факти, але він не удостоїть його доказами цього, заявляючи тільки, що провірка фактів Радою Безпеки викаже, що „лиходієм" був Совєтський Союз. Ворен Р. Остин вжив тут слова „the villain", що означає: лиходій, негідник, злочинець. В дебатах забирали слово теж і інші представники, в більшості солідарно піддержуючи твердження представника Злучених Держав. — На пропозицію норвезького представника дальші наради відложено до сьогодні, в год. 3-тій після полудня.

СОВЄТИ ЗБИРАЮТЬ ФОНДИ НА ЖЕРТВИ КОРЕЙСЬКОЇ ВІЙНИ.

Вашингтон. — Розвідча військова служба звідомляє, що серед підсовєтських сателітів поширено пропаганду за збірки для жертв, які спричинив „терор американського бомбардування". Допомога має виявитися в медикаментах. Досі прийшла поміч з Угорщини, а заповіджена з Болгарії. Крім того йде агітація за висилання „добровольців" на поміч корейцям у війні проти „американських імперіялістів" — Незалежно від вістей з поля боїв, стало відоме, що американська команда розкинула 24,000,000 летючок серед корейського населення з вияснениям справи іменем Обєднаних Держав. Урядовці у Вашингтоні нараховують 37,000 убитих, ранених і пропащих корейців з-під комуністичного режиму.

БУВШІ НІМЕЦЬКІ ОФІЦЕРИ ПРОПОНУЮТЬ УЧАСТЬ В ОБОРОНІ

Гамбург, 4. серпня. — В британській зоні Німеччини існує Братство бувших офіцерів німецьких збройних сил, створене нелегально за колючими дротами таборів полонених. — Воно тепер запропонувало алянтам створення і озброєння двадцяти німецьких дивізій, що в потребі боролися б проти большевизму в обороні Европи.

ВІДКРИВАЮТЬСЯ ВІЙСЬКОВІ КУРСИ ЧУЖИХ МОВ

Оголошено, що тепер є багато вакансій у відділах Резервів Військової Розвідки (Мілітер Інтеліженс Резерв) у Ню Йорку. Вакансії є у відділах чужих мов, радіо, інтерпретації мап і даних аерозйімання, а також шифрування.

Полковник Гарланд Г. Вільямс, командуючий Резервами Військової Розвідки у Ню Йорку (Головна Кватира його міститься в Мелроз Билдінг, 260 Іст, 161 Стріт, Ню Йорк) сказав, що найбільша потреба є тепер у знавцях чужих мов і спеціяльно шукають тих людей, що говорять одною або кількома чужими мовами.

Чоловіки і жінки у віці від 17 до 35 років, незалежно від того чи мають вони досвід роботи при війську, але коли добре знають якусь чужу мову, тепер мають можливість покращити своє знання мов на спеціяльних курсах, що вечірніми годинами проводяться при Головній Кватирі. Викладачі всі є високої кваліфікації і звичайно походять з тих країн, чию мову вони викладають. Плянується запровадити викладання багатьох мов.

Не-громадяни можуть поступити на курси, коли вони уже дістали перші громадянські папери.

Чоловіки й жінки, що уже були на військовій службі, будуть зараховані з тою ступінню, яку вони мали, як звільнилися з служби.

У військовий час фахівці чужих мов допитують полонених, перекладають захоплені ворожі документи і є зв'язковими з союзними і дружніми силами. Інших вишколюють як радіо-операторів, щоб вони слухали розмови ворога по радіо. Ще інші вчаться розбиратися у ворожих мапах і фотографіях, знятих з літаків над ворожою територією.

Важливо підкреслити, що під час цього вишколу кожний студент дістає одноденну платню вояка за кожне заняття, передбачене розкладом.

„ВИ ЗАРОБЛЯЄТЕ ПІДЧАС НАВЧАННЯ"

Дальші інформації можна дістати в Мелзор Билдінг, 260 Іст, 161 Стріт, Ню Йорк, телефон СУ 2-6704, у вівторок і в середу вечорами між 7 і 9 годинами. Щоб дізнатися, чи існують подібні курси в інших містах, зателефонуйте або напишіть до Головної Квартири Військових Резервів Вашого Району (U. S. Army Military Reserve headquarters). Ню Йорк є головною кватирою Району Першої Армії.

Вступайте в члени У. Н. Союзу

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

Дня 28. липня 1950 р. в 62 році життя помер на удар серця
МИХАЇЛ МЕҐВА,
довголітній член Товариства Українська Січ, відділ 39 УНСоюзу в Сиракюз, Н. Й.
Покійний походив із села Кузуїв, повіт Підгайці, Західна Україна. До Товариства і до У. Н. Союзу вступив в 1923 році. Був примірним членом і добрим громадянином. Ніколи не відказувався від жертви на українські добродійні цілі.
Полишив в смутку дочку замужну Марію Рибак і дочку Єлисавету і 3 внуки. Похорон відбувся 31. липня 1950 р., при участи родини, приятелів, членів Тов. і уряду. Похован з укр. гр.-кат. церкви св. Івана Хрестителя і на укр. гр.-кат. цвинтарі св. І. Хрестителя в Сиракюз, Н. Й.
В. И. П.
В. Осухівський, секр.

Дня 27. липня 1950 року помер по короткій недузі член Тов. Запорозька Січ, відділ 23 УНСоюзу, в Дерби, Конн.,
ІВАН ВОЗЬНЯК,
проживши 77. літ. Покійний походив з села Лешків, пов. Сокаль, Галичина.
Полишив у смутку одного сина Михайла, 2 дочки Зофію і Марію і 4 внуки. Похорон відбувся 29. липня з похоронного заведення при участи родини і членів Товариства на цвинтар св. Ап. Петра й Павла в Дерби.
Хай земля Вашингтона буде йому легкою.
І. Біньковський, секр.

Дня 27. червня 1950 року по короткій недузі помер в 55. році життя
НИКОЛА МАШТАЛЄР,
довголітній член і минувший предсідник Тов. Маркіяна Шашкевича, відділ 94 УНСоюзу в Гемтрамк, Міш.
Покійний з молодих літ помагав організувати відділ 208 в Па., до 1919, від коли приїхав до Гемтрамк, і відтак працював у 94 відділі. Походив з села Гайворонка, повіт Підгайці, Україна. Полишив в смутку жену Магдалину, одну дочку, зятя і одного внука. Похорон відбувся 1. липня з укр. гр.-кат. церкви Immaculate Conception при Conmor St. в Hamtramck, Mich., а відтак на Mt. Olivet Cemetery.
В. И. П.
М. Прихітко, секр.

ПОДЯКА!

Отсим складаю мою глибоку й щиру подяку Вп. Панству **Марії й Володимирові Прибилам**, замешкалим в Сиракюзах, стейт Н. Й., за те, що нетільки спровадили мене з родиною до Америки, але рівнож перетримали нас через 3 місяці зовсім безінтересовно в своїй хаті, та на своюму повному удержанні.

Також завдяки їхньому старанню дістав я добру працю лікаря в одній з тутешніх інституцій.

Мушу підчеркнути для кращої оцінки їхнього добродійства, що ці люди, були мені тільки дуже мало знайомі колись в давному минулому.

Хай Всевишний щедро обдарує Їх своїми ласками, та винагородить сторицею за Їхнє добре серце!

Дай Боже, щоби на терені Півнчі. Америки знайшлося більше таких „Спонзорів-Добродіїв"!

Д-р мед. Михайло Семчишин з Родиною.

Сиракюз, дня 5. 8. 1950.

ТАРЗАН, ч. 2401. Нума нападає

Коли цікавий малпочоловік приглядався згори...

...Діяна, полишена збоченим Скондером, остовпіла зі страху.

Нагло завзяту мовчанку перервав визиваючий малпячий крик.

Одначе Нума не дав себе відвернути стратегією Тарзана, і кинувся на свою жертву.